

[Morten Lange.]

investeringsfronten i landbruget, men det synes altså ikke at være linjen.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): For en ordens skyld vil jeg gerne sige, at kravene om penge til nye brug har været meget beskedne. Derimod er der inden for gartnerisektoren blevet stillet meget store krav, og der er blevet oprettet mange gartnerier. Det tror jeg i og for sig er en fornuftig foranstaltning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget

forkastedes med 103 stemmer mod 7; 8 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslagets §§ 1-8 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 14) findes i tidenden sp. 776, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 287).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Søgaard: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om denne lovrevision; det

drejer sig kun om at fjerne nogle få skønhedsfejl i den gældende lov, og derom er der enighed i udvalget. Derudover har vi drøftet og skabt enighed i udvalget om, at de studerende, som kun kan opnå en mindre støtte i form af lån og stipendier, bør have muligheder for at få større lån gennem banker og sparekasser. Resultatet er blevet et ændringsforslag, stillet af den højtærede undervisningsminister og tiltrådt af udvalget, gående ud på, at det statsgaranterede lånebeløb forhøjes fra 3.500 kr. til 4.500 kr.

Så venter vi egentlig kun på, at det af ministeren bebudede udvalg vedrørende de fremtidige støtteordninger for unge under uddannelse kommer i gang, så vi efterhånden kan begynde at tilrettelægge den egentlige principordning for ungdommens uddannelsesfond i fremtiden.

Poul Hartling: Vi kan give ændringsforslaget vor tilslutning, idet jeg gerne vil sige, at det var i folketingsudvalget en klar forudsætning, at denne forøgelse af garantisummen fra 3.500 kr. til 4.500 kr. skulle være en hjælp for de ansøgere, der ellers ikke kan opnå fuld støtte fra uddannelsesfonden. Det er derimod ikke meningen, at forøgelsen af garantibeløbet af ungdommens uddannelsesfonds bestyrelse eller lokale stipendie-nævne skal kunne anvendes til at formindske stipendier eller rentefri lån til ansøgere, der ellers kunne være berettiget til at få fuld støtte. Jeg går ud fra, at den højtærede undervisningsminister kan bekræfte dette.

Ninn-Hansen: Ændringsforslaget kan vi støtte, og vi kan i øvrigt støtte de mindre ændringer i loven om ungdommens uddannelsesfond, der her er tale om. Selv om det kun er spørgsmål om mindre ændringer, der har været fremme, har vi alligevel haft lejlighed til at drøfte i udvalget andre problemer vedrørende lovens praktisering, og det har vist sig, at loven ikke er uden mangler. Det er derfor af stor interesse at få fremskyndet arbejdet med en revision af loven, hvad jeg også håber den højtærede minister vil foranledige. Men i alle tilfælde vil det altså vare et stykke tid — jeg håber ikke længe — inden revisionen kommer.

Jeg håber endvidere, at man i den periode, det er af betydning for dem, der falder ind

[Ninn-Hansen.]

under loven, vil fastholde et meget væsentligt og fundamentalt princip for de studerende, nemlig den frie adgang til universiteterne og til en del af læreanstalterne. Den tidligere undervisningsminister bekræftede ved en tidligere debat om ungdommens uddannelsesfond, at der ikke var nogen som helst tanke fremme om adgangsbegrænsning til universiteterne. Jeg synes, at et og andet i mellemtiden har vist, at det vil være rigtigt at anmode den højtærede undervisningsminister om at bekræfte, at der ikke er tale om planer om nogen form for adgangsbegrænsning til universiteterne eller de læreanstalter, hvortil der ikke i dag er adgangsbegrænsning.

Helveg Petersen: Jeg kan anbefale det stillede ændringsforslag. Vi kunne udmærket her i dag gå i gang med en lang debat om en række af de problemer, der knytter sig til denne lovgivning. Mange af os, der har været med til at drøfte ungdommens uddannelsesfond, har følt, at der var behov for at gå over til en lovgivning, der byggede på noget ændrede principper.

Jeg er godt tilfreds med, at den højtærede undervisningsminister er i gang med at nedsætte et særligt udvalg til undersøgelse af spørgsmålet om, hvordan man på længere sigt skal indrette støtteordninger for unge under uddannelse. I den undersøgelse må selvfølgelig indgå alle de resultater, der fremkommer gennem den undersøgelse, der foregår på handelshøjskolens institut for organisation og arbejdssociologi. I øvrigt vil det være udvalgets opgave at overveje alle de spørgsmål, vi gang på gang har været inde på, herunder spørgsmålet om indførelse af et retsprincip til afløsning af det nuværende skønsprincip. Det må indrømmes, at det er svært for de mange stipendienævn at administrere på en sådan måde, at der skabes fuld retfærdighed. Jeg håber, at der ud af undersøgelserne må komme en betænkning, der kan danne et godt grundlag for et lovforslag til fremsættelse i folketingsåret 1966-67.

Morten Lange: Det har aldrig været med nogen særlig glæde fra mit parti, at man udbyggede lånevejen til studierne, men bedre en lånevej end ingen vej, så vi kan

fortsat støtte forslaget og vil endda hårdt trængt påstå, at ændringen er en forbedring, så vi kan stemme for den.

Når det ærede medlem hr. Ninn-Hansen gerne vil have den højtærede undervisningsminister til at udtale sig om, hvor mange lopper der kan være i en sæk, uden at man ved, hvor stor sækken er, anser jeg det for at være forholdsvis letsindigt.

Johan Asmussen: Da det her dels drejer sig om en teknisk afhjælpning af en mangel i den tidligere lov og dels om en forbedring med 1.000 kr. inden for et område, hvor det drejer sig om lån til unge under uddannelse, kan de uafhængige tilslutte sig lovforslaget.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg vil gerne takke for god modtagelse fra alle sider af det ændringsforslag, som vi i udvalget var helt enige om at jeg skulle stille.

Til det ærede medlem hr. Søgaard kan jeg sige, at det udvalg, jeg har nævnt i udvalget tidligere og også herfra ved en tidligere lejlighed, nu vil komme hurtigt i gang. Kommissoriet er udarbejdet, og jeg har netop for nogle timer siden fået ja fra den mand, vi gerne ville have til formand for udvalget, nemlig professor von Eyben. Det vil sige, at vi meget hurtigt skulle kunne komme i gang med arbejdet.

Over for det ærede medlem hr. Poul Hartling kan jeg helt bekræfte det, det ærede medlem ønskede bekræftet herfra, at denne ændring omhandler hjælp til en vis gruppe, der ikke, sådan som fondens regler og beløb nu engang er, kan få den støtte, de har behov, men at det ikke er tanken derfor at omsætte rentefri lån med rentebærende lån for andre grupper.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen sagde, at der var stor interesse for at få fremskynnet revisionen. Det ærede medlem og jeg har begge stemt for at få en revision i 1966-67, og det står også i det forslag her. Det er altså også det, vi stiler efter.

Spørgsmålet om adgangsbegrænsning er ikke noget, der selv med god vilje kan fortolkes at falde ind under dette punkt på dagsordenen, så jeg kan nøjes med at sige tak til det ærede medlem for forhåndstilsagnet om at ville støtte de bevillinger,

[Undervisningsministeren.]

jeg i nær fremtid kommer med for at undgå sådanne foranstaltninger. Det er altid rart at vide, hvor man kan finde sine venner i nøden.

Ninn-Hansen: Det sidste har den højtærede minister ganske ret i, og det er mit indtryk, at ikke alene den højtærede minister, men hele regeringen går meget rundt for at finde venner i nøden. Men jeg synes ikke, at den højtærede undervisningsminister kan klare sig med det svar. Som jeg nævnte før, havde vi under en tidligere debat vedrørende denne lov om ungdommens uddannelsesfond lejlighed til at drøfte dette spørgsmål, og det ærede medlem hr. Helveg Petersen, den daværende undervisningsminister, afgav en ganske klar erklæring om, at der ikke kom nogen adgangsbegrænsning. Denne erklæring mener jeg havde stor interesse senere, og der blev fra de studerendes side henvist til den. Jeg har spurgt den højtærede minister, om han kan afgive en tilsvarende erklæring. Det er det, det drejer sig om.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Hvis man skal svare lidt mere dybtgående, end det ærede medlems spørgsmål kunne indbyde til, vil det — og det ved det ærede medlem jo udmærket — kræve meget store overvejelser og undersøgelser, som vi selvfølgelig for så vidt er i gang med, som det jo givet ikke kan være det ærede medlem ubekendt, at der inden for de medicinske fakulteter er nogen bekymring for, hvordan man fortsat skal være i stand til at tage imod de studerende, der kommer. Spørgsmålet er ikke, om man skal begrænse antallet af færdiguddannede læger — det vil formentlig stadig stige, ligesom det har gjort de foregående år — men om man stadig skal ofre de meget betydelige investeringer for at optage også de 40 pct., der ikke gennemfører deres studium, fordi de ikke er i stand til det. Det er også et spørgsmål, hvad vi forstår ved adgangsbegrænsning. Er adgangsbegrænsning — hvad jeg forstår ved det — først og fremmest dette, at folk, der har evner, lyst, interesse og anlæg for et studium, ikke kan få plads, så har vi desværre adgangsbegrænsning i øjeblikket forskellige steder. Vi har det ved Køben-

havns teknikum, på polyteknisk læreanstalt, på tandlægehøjskolen og flere andre steder. Eller er adgangsbegrænsning også dette, at man så vidt muligt søger at sørge for, at de, der begynder et af de meget kostbare studier, det her drejer sig om, også har en rimelig chance for at føre det igennem? Det er den slags meget mere nuancerede betragtninger, det drejer sig om, og ikke blot et enkelt stikord.

Når jeg sagde det om at finde vennerne, var det på den aktuelle baggrund, at det jo ikke er mange dage siden, det ærede medlems partifælle det ærede medlem hr. Poul Møller offentligt gentagne gange proklamerede ønsket om besparelser på 500 mill. kr., og jeg tør nok antyde, at det i sit kølvand ville føre adgangsbegrænsning med sig, så det klodser. Men den fare er vi jo gud ske-lov frelst fra.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen: Jeg skal ikke blande mig i, hvorvidt den højtærede undervisningsminister har tilstrækkelig mange venner til at gennemføre sin politik; den højtærede minister har jo ikke villet angive, hvad der på dette område er hans politik. Jeg konstaterer blot med beklagelse, at den højtærede minister ikke har kunnet afgive samme klare erklæring som sin forgænger vedrørende adgangsbegrænsningen. Det, jeg spurgte om, var adgangsbegrænsningen til universiteterne, som jeg ikke ønsker gennemført, men jeg konstaterer altså, at den højtærede minister ikke har svaret på dette spørgsmål.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg ved godt, at det ærede medlem og hans parti er specialister i at forlange ting frem her i salen, inden de er ordentligt behandlet, ordentligt undersøgt. Det er en vane, man får, når man er vant til at arbejde overfladisk.

Denne sag behandles i øjeblikket med megen alvor på universiteterne og i planlægningsudvalget. Når vi er færdige med det, kan der gives det saglige svar, som det ærede medlem muligvis ikke ønsker, men som jeg gerne vil kunne afgive.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om en nærmere kontakt mellem folketingets medlemmer og den videnskabelige forskning [af Knud Bro m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIX) findes i tillæg A. sp. 1861, fremsættelsen i tidenden sp. 3214).

Sagen sattes til forhandling.

Bomholt: Allererst vil jeg sige, at jeg betragter det som et stort plus, at de unge medlemmer af folketinget gør sig aktivt gældende ved at tage del i udvalgsarbejdet, i debatter her i salen og i udarbejdelse af forslag. Her gøres nu et forsøg på at løse et problem, der har trængt sig på i de sidste 25 år, og forsøget må påskønnes, men det må naturligvis også gøres til genstand for kritisk vurdering.

I gamle dage var det et tilstrækkeligt formål for videnskabsmænd at søge sandheden. Adskillige videnskabsmænd er i vore dage gået et skridt videre, idet de siger: at søge sandheden og at tjene samfundet. Det sidste har måske altid været underforstået, men nu har det fået i hvert fald en praktisk, konkret udformning.

Det efterhånden udvidede statsunderstøttede område kræver i stigende grad en tilsvarende udstrakt brug af anvendt videnskab, og det samme gælder det øvrige samfund, hele industrisektoren o. s. v. Den anvendte videnskab er atter afhængig af omfanget og intensiteten i den grundvidenskabelige forskning, og her kunne det ærede

medlem vel nok have trukket en klarere skillelinje.

I England etableredes et aktivt samspil mellem politikere og videnskabsmænd i 1939, i krigens første år, delvis som et demokratisk svar til den tyske Führers krav om, at al tysk videnskab skulle tjene hagekorset eller likvideres. Det engelske samarbejde førte til store resultater i krigens år, idet et forsvar altid har 2 sider: et forsvar udadtil og et forsvar indadtil, bl. a. ved opbygning af nye industrier. Linjen er bevaret til i dag, idet man i England har et ministerium for videnskaben. Herhjemme har især professor Brandt Rehberg været talsmand for et nærmere samarbejde mellem politikere og arbejdende videnskabsmænd, og vi i folketinget kan meget vel kippe 3 gange med flaget for det initiativ, der her efter verdenskrig 2 er taget.

I øvrigt er der sket mere, end folk i almindelighed ved. Professor Holter har i en kronik i Politiken for den 23. marts redegjort for videnskabsmændenes organisatoriske bestræbelser — såre interessant; men det, der er sket på det politiske område, er sparsomt refereret i hans kronik; derom kan jeg tale med af erfaring. I min undervisningsministerperiode var der et så nært, ja, næsten dagligt samarbejde mellem ministeriet og rektor H. M. Hansen, at et videregående teamwork formentlig var mindre nødvendigt. Vi virkeliggjorde bl. a. videnskabskommissionens betænkning og gjorde det via finansloven og ikke via den af storme omsuste tillægsbevillingslov. Det skete ganske stilfærdigt. En særlig betydning fik et møde vedrørende teknisk uddannelse og teknikermangelen. Det omfattede repræsentanter for 50 organisationer inden for videnskab, kultur og erhvervsliv og medførte nedsættelse af teknikerkommissionen.

Få måneder efter, at jeg var blevet kulturminister, holdtes det store Marienlyst-møde med deltagelse af forskere og politikere; det skete på initiativ af Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd. Det resulterede i stærkt forøgede bevillinger af de under kulturministeriet henhørende store videnskabelige fonds. Det skete gennem nogle lovændringer med bred tilslutning, takket være mødets informationer. De bestræbelser, jeg her glimtvis har omtalt, er videreført af de efterfølgende ministre, og